

7/7742

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

ONLUÖÖR
620
Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300- **1360**

Konu : Yazılı Soru Önergesi

8 TEMMUZ 2002

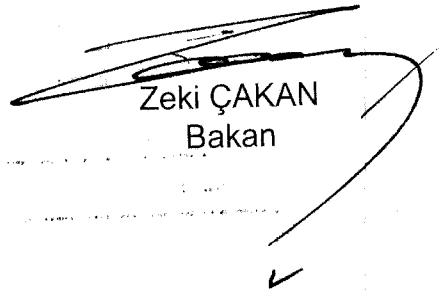
10278

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 20.06.2002 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-15852 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Zeki ÇELİK'in tarafıma tevcih ettiği 7/7742-15875 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :

EK-1 Önerge Cevabı (8 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Bşk.

Bilgi :

Başbakanlık

Devlet Bakanlığı

(Sayın H.Hüsamettin ÖZKAN)

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÇELİK'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/7742-15875)

Soru 1:

TPAO bünyesinde kaç tane kuruluş vardır, bunların ilgi alanları, hizmet konuları nedir ve nasıl bir faaliyette bulunmaktadırlar?

Cevap 1:

TPAO Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan Bağlı Ortaklık ve İştirakler aşağıda belirtilmektedir.

Bağlı Ortaklıklar:

1. TPOC (Turkish Petroleum Overseas Company Ltd.); 30.12.1995 tarih ve 25509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yurtdışında yabancı mevzuata göre petrol ameliyeleri ve ticareti faaliyetlerinde bulunmak üzere 7.12.1995 tarih ve 95/7590 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Jersey Kanal Adaları'nda 6.2.1996'da kurulmuştur. Bu amaçla TPOC;

a) Early Oil Finance Company Ltd.'i kurmuştur. Jersey'de kurulu ve hisselerinin tamamı TPOC Ltd.'e (dolayısı ile TPAO'ya) ait olan bu şirket TPAO Genel Müdürlüğü'nün Azerbaycan'da ortak olduğu Azeri-Çıralı-Güneşli (ACG) Projesi'nin "Early Oil-Erken Petrol" aşamasının finansmanı ve bazı diğer ortak şirketlerle birlikte alınan proje kredisinin tahakkuku ve TPAO Genel Müdürlüğüne transferi için kurulmuş olup, halen faaliyetlerini sürdürmektedir.

b) Azerbaycan deniz alanında;

- i) Şah Deniz Arama-Geliştirme-Üretim Paylaşımı Anlaşması'na %9 hisse ile,
- ii) Kürdaşı Arama-Geliştirme-Üretim Paylaşımı Anlaşması'na %5 hisse ile,
- iii) Alov Arama-Geliştirme-Üretim Paylaşımı Anlaşmasına %10 hisse ile ortak olmuştur.

TPOC anlaşmalar uyarınca faaliyetlerini devam ettirmektedir.

c) Libya NC-188 ve NC-189 ruhsatlarında petrol arama-geliştirme-üretim'i faaliyetleri için %100 hisse ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

2. TPIC (Turkish Petroleum International Company Ltd.) TPAO Genel Müdürlüğü'nün yurtdışı faaliyetlerini yürütmek üzere, 21.08.1988 tarih ve 19906 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 88/13180 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 7.11.1988 tarihinde Jersey Kanal Adaları'nda kurulmuştur.

TPIC yurtiçi ve yurtdışında petrol ve doğal gaz sektöründe servis faaliyetlerini (workover, sondaj servis işlerini) sürdürmektedir. Ayrıca, Habur Depolama Tesisleri'nin devreye alınıp işletilmesi ile ilgili olarak motorin ithalatına da devam etmektedir.

İştirakler:

1. Libya-Türk Ortak Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri Anonim Şirketi; Libya Arap Halk Sosyalist Cumhuriyesinde veya dışında mühendislik ve müşavirlik hizmetlerinde bulunmak üzere, 30.12.1978 tarihinde her iki ülke tarafından imzalanan anlaşma uyarınca 02.06.1983 tarihinde Bingazi Ekonomi Bakanlığı'nca tescil edilmiştir. Her iki ülkenin hisseleri yarı yarıya olup, sermayesinin tamamı ödenmiştir. Türkiye'yi TPAO Genel Müdürlüğü temsil etmektedir. Sermayesi 500.000 ABD Doları olan şirketin faaliyetlerinin durması sebebiyle feshi için Dışişleri Bakanlığı kanalıyla çalışmalar sürdürülmektedir.

2. KAZAKTÜRKMUNAY Ltd. Ortak Şirketi (KTM Ltd); Kazakistan'da petrol ameliyeleri ve ticareti yapmak üzere 09.01.1993 tarihli anlaşma uyarınca kurulmuş olup, 20.01.1993 tarih ve 21471 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. TPAO Genel Müdürlüğü'nün hissesi %49'dur.

Soru 2:

TPAO bünyesinde ki bu kuruluşlara yönetici tayin etme hangi kıstaslara göre yapılmaktadır?

Cevap 2:

Tayinler, TPAO Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu'nca, TPAO Genel Müdürlüğü'nde 15 ila 25 yıllık iş tecrübesine sahip, uzman ve idarecilik özelliklerine sahip personel arasından yapılmaktadır.

Soru 3 :

TPOC (Turkish Petroleum Overseas Company) hangi şartlarda, hangi ihtiyalar gz nne alınarak kurulmuştur?

Cevap 3 :

TPOC, 30.12.1995 tarih 25509 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak bu tarihte yrrlge giren TPAO Genel Mdrlė’nn yurt dıřında řirket kurması ile ilgili 95/7590 sayılı BKK uyarınca Jersey Kanal Adaları’nda 6 řubat 1996 tarihinde kurulmuştur.

Yurt dıřında yabancı devlet mevzuatına gre petrol ameliyeleri ve ticareti (arama, sondaj, retim, tařıma, pazarlama, servis hizmetleri ve rafinaj gibi) faaliyetlerde bulunmak zere kurulmuştur.

Soru 4 :

TPOC’ın sermayesi ne kadardır ve merkezi nerededir?

Cevap 4 :

řirketin sermayesi toplam 10.000 ABD Doları deėerinde olup, merkezi Jersey Kanal Adaları’nda bulunmaktadır.

Soru 5 :

TPOC řu ana kadar nerelerde faaliyet gstermiřtir?

Cevap 5 :

TPOC ncelikle TPAO Genel Mdrlė’nn Azerbaycan’daki řah Deniz Projesi’ne yasal olarak ortak olabilmesi iin kurulmuř olup, halen Azerbaycan’da řah Deniz Projesi’nde %9, Krdařı Projesi’nde %5 ve Alov Projesi’nde %10 hisseye sahiptir.

TPOC/TPAO, Kazakistan’da BP/AMOCO ile Tamir Ruhsatı iin kurduėu ve %50 hisse ile yer aldıėı Ortak řirketme řirketi-TEPCO řirketini 2000 yılında BP/AMOCO ile beraber tasfiye ederek Kazakistan’dan ekilmiřtir.

Ayrıca; anlaşması 5 Ekim 1999'da imzalanan ve 22 Şubat 2000 tarihinde Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Halk Komitesi tarafından onaylanarak yürürlüğe giren Libya Projesi'nde %100 hisse ile yer alan TPOC, arama çalışmalarını yürütmek üzere Tripoli'de Ofisini açarak faaliyetlerine başlamış ve halen sismik operasyonları sürdürmektedir.

Soru 6 :

Hangi şirketlerle işbirliği yapmıştır?

Cevap 6 :

TPOC'un işbirliği yaptığı şirketler ve projeler aşağıdadır.

a) Azerbaycan Deniz Alanı'nda Şah Denizi Projesi'ndeki hisse dağılımı :

BP Exp.(Azerbaijan)Ltd. (İngiltere)	% 25.5
STATOIL(Norveç)	% 25.5
SCA (SOCAR Commercial Affiliate) (Azerbaycan)	% 10
ELF Petroleum Azerbaijan B.V. (Fransa)	% 10
LUKAGIP (Rusya-İtalya)	% 10
NICO (Naft Iran Intertrade Co.Ltd) (İran)	% 10
TPAO/TPOC (Türkiye)	% 9

b) Azerbaycan Deniz Alanı'ndaki Kürdaşı Projesi'ndeki hisse dağılımı :

SOA (Azerbaycan)	% 50
AGIP (İtalya)	% 25
MITSUI (Japonya)	% 15
REPSOL (İspanya)	% 5
TPAO/TPOC (Türkiye)	% 5

c) Azerbaycan Deniz Alanı'ndaki Alov Projesi'ndeki hisse dağılımı :

SOA(SOCAR Oil Affiliate)(Azerbaycan)	% 40
STATOIL (Norveç)	% 15
BP (İngiltere)	% 15
TPAO/TPOC (Türkiye)	% 10
EXXONMOBIL (ABD)	% 15
AEC (Kanada)	% 5

d) Kazakistan-Temir Projesi'ndeki hisse dağılımı AMOCO %50 ve TPOC/TPAO %50'dir.

TPAO Genel Müdürlüğü'nün 24.07.2001 tarih ve 1360/5 no.lu Yönetim Kurulu Kararı ile TEPCO LLC. Şirketinin Aktubinsk Ofisi'nin tasfiyesi ve Temir Bloğu'nun terk işlemleri tamamlanmıştır.

e) Libya Projesi'nde %100 hisse ile yer alan TPOC NC-188 ve NC-189 adlı iki arama bloğunda yer almıştır. Şu günlerde riski ve yatırım miktarlarını paylaşmak açısından uygun olacağı düşünülerek yabancı petrol şirketlerinden ortak aranmakta olup, görüşmelerde bulunmaktadır.

Soru 7 :

İşbirliği yaptığı şirketlerle anlaşmayı kimler hazırlamıştır?

Cevap 7 :

Petrol endüstrisinin uluslararası normlarda, yukarıda belirtilen taraflarca, ev sahibi ülkelerce ve bağımsız hukuk danışmanı firmaların katkılarıyla hazırlanan anlaşmalar TPAO Genel Müdürlüğü prosedürüne ve onaylarına binaen yetkilendirilen TPAO Genel Müdürlüğü personeli tarafından imzalanmıştır.

Soru 8 :

Yapılan anlaşmalardan Türkiye nasıl bir menfaat elde etmiştir?

Cevap 8 :

Öncelikle, petrol ve doğal gaz arama-geliştirme-üretim ve taşıma faaliyetlerinde; jeolojik ve ülke risklerinin olduğunu, yatırım miktarlarının milyarlarca dolar seviyelerine ulaşabileceğini, ancak getirinin çok daha fazla olabileceğini, faaliyetlerin ve yatırımların 25 ila 35 yıl süreceğini, yatırımların geriye dönüşünün anlaşma imza tarihinden itibaren 5 ila 9 yıl sonra başlayacağını belirtmekte fayda vardır. Bunlar sadece TPAO Genel Müdürlüğü için değil, dünyanın tüm uluslararası petrol şirketleri için de geçerli, çok önemli kriterlerdir.

Yukarıda belirtilen anlaşmalar Türkiye'nin menfaati (ticari, ekonomik, katma değer, siyasi, politik, stratejik, bilgi birikimi vb.) açısından önemli olacaktır. Örneğin; Şah Deniz Projesinde çok önemli miktarda gaz ve kondensat keşfi (490 milyar m³ gaz, 700 milyon varil kondensat), akabinde gazın ve kondensatın boru hatları ile 2005 yılında Türkiye'ye getirilmesi kararının tüm proje ortaklarına, ev sahibi ülkeye, TPAO Genel Müdürlüğü'ne ve Ülkemize getirdiği faydalar çok önemli boyutlardadır. Aynı şekilde; Azeri-Güneşli-Çıralı üretim sahasında, şu anda günde 140.000 varil petrol üretilmektedir. Bu miktar 2007'de günde 700.000 varil'e, 2010'da ise günde 1,1 milyon varile ulaşacak olup, proje ortaklarının, Azerbaycan'ın ve Türkiye Devlet politikasının ortak kararı gereğince Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı ile ülkemize gelecektir. Bunun ülkemize getireceği menfaatler, yukarıda bahis edilen boyutlar göz önüne alındığında, sayılamayacak kadar çoktur. Başlangıç aşamasında olan yukarıda sayılan diğer projelerde, başarı durumunda, TPAO Genel Müdürlüğü'ne ve ülkemize getireceği menfaatler de büyük olacaktır.

Soru 9-10 :

- Türkiye TPOC'ın çalışmalarından dolayı son üç yılda ne kadar kar elde etmiştir?
- Zarar etmişse, ne kadar zarar etmiştir ve zarar etme sebepleri nelerdir?

Cevap 9-10 :

Projeler henüz yatırım aşamasındadır. 2000 yılında tasfiye edilen TEPCO projesinde yaklaşık 15 Milyon ABD Doları harcanmış olup, geri dönüş olmamıştır. Diğer projeler ise devam etmektedir.

7/7742
629

Soru 11 :

TPOC aktif olarak faaliyetlerine devam etmekte midir? Eğer etmiyorsa sebebi nedir?

Cevap 11 :

TPOC halen aktif olarak, yukarda belirtilen anlaşmalar ve projeler gereğince, faaliyetlerine devam etmektedir.

Soru 12 :

Adı geçen kuruluşun personel sayısı kaçtır?

Cevap 12 :

TPOC'un kendi adına kayıtlı daimi personeli olmayıp, faaliyetleri TPAO Genel Müdürlüğü personeli tarafından yürütülmektedir.

TPOC LTD.'de imza yetkisini haiz ve TPAO Yönetim Kurulu tarafından görevlendirilen üç tane direktörü bulunmaktadır. Kendileri halen TPAO Yurtdışı Projeler Grup Başkanlığı ve Yurtdışı Projeler Grup Başkan Yardımcılığı ile Mali Grup Başkan Yardımcılığı görevlerini yürütmekte olup, asil görevlerine ilave olarak TPOC işlerini de koordine etmektedirler. Bu görevleri için TPOC şirketinden maaş almamaktadırlar.

Soru 13 :

TPOC'ta görevlendirilen elemanların iş tecrübeleri, müktesebatları ve TPAO bünyesinde hizmet süreleri ne kadardır? Şu anda hizmetlerine halen TPOC'ta mı devam etmektedirler?

Cevap 13 :

Cevap 12'de bahis edilen TPOC direktörleri TPAO Genel Müdürlüğü'nde 15 ila 25 yıl iş tecrübesine sahip, uzman ve idareci özellikleri olan personeldir. Şu anda hizmetlerine TPAO Genel Müdürlüğü personeli olarak devam etmektedirler.

7/7742

628

Soru 14 :

TPOC'de görevlendirilen elemanların her birine kuruluşundan günümüze kadar dolar cinsinden ne kadar ödeme yapılmıştır?

Cevap 14 :

TPOC şirketinin daimi personeli yoktur. Libya'da TPOC operasyonlarını yürütmek üzere TPAO Genel Müdürlüğü personeli olan beş teknik personel ve diğer anlaşmalar uyarınca yürütülen projelerdeki (Azerbaycan) geçici görevli personel bulunmaktadır. Söz konusu personele TPAO Genel Müdürlüğü tarafından TPAO harcırah yönetmeliğine göre ödeme yapılmaktadır.

Soru 15-16 :

-Kuruluş bünyesinde çalışan kişilerin mal varlıklarıyla ilgili her hangi bir inceleme yapılmış mıdır?

-Kuruluş personelinin mal varlıklarında adı geçen kuruluşun faaliyete geçmesiyle birlikte artış meydana gelmiş midir?

Cevap 15-16 :

TPAO Genel Müdürlüğü'nce bu konularda bir inceleme yapılmamıştır.